

Avdelning 30

SÖKANDE

Konkurrensverket
103 85 Stockholm

MOTPART

Polismyndigheten
Box 12256
102 26 Stockholm

SAKEN

Upphandlingsskadeavgift

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att Polismyndigheten ska betala en
upphandlingsskadeavgift om 40 000 kr.

Dok.Id 944354

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag-fredag 08:00-16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt		

BAKGRUND

Upphandling 1

Rikspolisstyrelsen meddelade den 22 augusti 2011 tilldelningsbeslut avseende ramavtal för lätta och tunga skyddsvästar. Upphandlingen blev föremål för överprövning och Förvaltningsrätten i Stockholm beslutade den 16 december 2011 att upphandlingen skulle göras om (mål nr 17502-11, 17626-11 och 17649-11). Rikspolisstyrelsen överklagade förvaltningsrättens dom till kammarrätten som avslog överklagandet den 23 maj 2012 (mål nr 114-12 och 1146-12).

Upphandling 2

Rikspolisstyrelsen och Tullverket annonserade den 25 februari 2013 en samordnad upphandling av lätta och tunga skyddsvästar. Genom en ändring i förordningen (1992:1303) om krigsmateriel den 2 april 2013 kom de lätta och tunga skyddsvästar som omfattades av upphandlingen att klassas som krigsmateriel. Detta medförde att det krävdes att leverantör och underleverantörer av skyddsvästarna hade ett särskilt tillstånd från Inspektionen för strategiska produkter för att få leverera dessa till svenska myndigheter. Då det annonserade förfrågningsunderlaget inte innehöll ett sådant tillståndskrav beslutade Tullverket den 22 januari 2014 att avbryta upphandlingen.

Upphandling 3

Efter att ha mottagit en skrivelse från Polisförbundet i vilken påtalades ett trängande behov av nya skyddsvästar beslutade Rikspolisstyrelsen den 5 februari 2014 att genomföra upphandling av skyddsvästar genom förhandlat

förfarande utan föregående annonsering. Rikspolisstyrelsen ingick avtal med SAFE4U Security of Sweden AB (SAFE4U) den 5 maj 2014. Ett annat bolag ansökte om överprövning av upphandlingen. Förvaltningsrätten avslog ansökan den 17 februari 2015 (mål nr 24922-14) då rätten bedömde att det fanns tvingande hänsyn till ett allmänintresse som innebar att det fanns skäl att låta avtalet bestå trots att förutsättningar i övrigt förelåg för att ogiltigförklara avtalet som ingåtts den 5 maj 2014. Förvaltningsrättens avgörande fick laga kraft. Konkurrensverket ansökte därefter om upphandlings-skadeavgift hos förvaltningsrätten. Den 9 maj 2016 beslutade förvaltningsrätten att Polismyndigheten skulle betala en upphandlings-skadeavgift om 200 000 kr (mål nr 26813-15).

Upphandling 4

Rikspolisstyrelsen annonserade den 6 november 2014 en ny upphandling av ramavtal avseende skyddsvästar. Rikspolisstyrelsen avsåg att teckna avtal med annan anbudsgivare än SAFE4U som ansökte om överprövning av upphandlingen. Förvaltningsrätten avslog ansökan den 25 maj 2015 (mål nr 6982-15). SAFE4U överklagade domen till kammarrätten som den 26 oktober 2015 biföll överklagandet och beslutade att upphandlingen skulle göras om (mål nr 5098-15).

Upphandling 5

Den 10 november 2015 beslutade Polismyndigheten att avbryta ”Upphandling 4” och genomföra en ny annonserad upphandling. Den 14 mars 2016 publicerade Polismyndigheten därför en ny annons avseende upphandling av ramavtal för lätta och tunga skyddsvästar. Upphandlingen genomfördes som ett selektivt förfarande enligt lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, LUFSS.

Upphandling 6

Den 23 februari 2016 beslutade Polismyndigheten att ingå ytterligare ett tillfälligt ramavtal avseende skyddsvästar. Beslutet föregicks av en intern hemställan om direktupphandling den 20 januari 2016 samt en inköpsanmodan den 22 februari 2016. Den 2 maj 2016 ingick Polismyndigheten avtal med Verseidag Ballistic Protection Oy (Verseidag), ”det tillfälliga avtalet”. Enligt Polismyndigheten var behovet av skyddsvästar så akut att avtalet fick direktupphandlas med stöd av undantaget för synnerlig brådska i 4 kap. 4 § första stycket 3 LUFS. Upphandlingen genomfördes därför som ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering.

SAFE4U ansökte om överprövning av det tillfälliga avtalets giltighet enligt 16 kap. 13 § LUFS. Enligt bolagets uppfattning saknades skäl att tilldela avtalet utan föregående annonsering, varför detta utgjorde en otillåten direktupphandling. Den 29 september 2016 beslutade förvaltningsrätten att det tillfälliga avtalet fick bestå av tvingande hänsyn till allmänintresse, trots att förutsättningarna för ogiltighet var uppfyllda (mål nr 10409-16). Både Polismyndigheten och Safe4U överklagade förvaltningsrättens dom. Den 24 oktober 2016 ingick Polismyndigheten och Verseidag en överenskommelse om uppsägning av det tillfälliga avtalet varpå kammarrätten skrev av målet från vidare handläggning (mål nr 6668-16). Kammarrättens beslut överklagades inte och förvaltningsrättens dom fick därför laga kraft.

YRKANDEN M.M.

Konkurrensverket

Konkurrensverket yrkar att förvaltningsrätten med stöd av 17 kap. 1 § 2 LUFS, beslutar att Polismyndigheten ska betala 40 000 kr i upphandlings-skadeavgift. Som grund för att upphandlingsskadeavgift ska påföras anger

Konkurrensverket att förvaltningsrätten i mål nr 10409-16 beslutat att det tillfälliga avtalet skulle bestå av tvingande hänsyn till allmänintresse, trots att förutsättningarna för ogiltighet var uppfyllda.

Den aktuella direktupphandlingen avsåg varuleveranser till ett värde som överstiger det gällande tröskelvärdet, vilket innebär att de direktivstyrda delarna av regelverket är tillämpliga i målet. Eftersom rättsmedelsdirektivet föreskriver en alternativ sanktion måste det starkt ifrågasättas om det över huvud taget är förenligt med unionsrätten att underlåta att påföra en avgift vid överträdelser inom det direktivstyrda området. En bedömning att någon avgift inte ska utgå i detta fall innebär en påtaglig risk för att reglerna om upphandlingsskadeavgift urholkas.

Det tillfälliga avtalet förefaller inte ha varit avsett att ersätta en tilldelning av ramavtal efter annonserat upphandlingsförfarande enligt LUFSS. Avtalet föreskriver en ensidig rätt för Polismyndigheten att säga upp avtalet i förtid, vilken hade kunnat användas om ett konkurrensutsatt ramavtal hade ingåtts under dess avtalstid. Parterna har också sagt upp avtalet med omedelbar verkan. Det tillfälliga avtalet synes i stället ha ingåtts för att tillgodose behovet av skyddsvästar fram till dess att en ny annonserad upphandling kunde avslutas. Annonserade upphandlingsförfaranden har också initierats vid tidigare tillfällen i syfte att ingå ramavtal efter konkurrensutsättning. Sanktionsvärdet bör därför vara lägre än om någon annonsering över huvud taget inte hade skett.

Det går dock inte att bortse från att det ingångna avtalet hade en obegränsad löptid, vilket betingar ett högre sanktionsvärde enligt förarbetena. Det dröjde vidare ca fyra månader från det att Polismyndigheten beslutade att inte överklaga kammarrättens dom i mål nr 5098-15 avseende ”Upphandling 4” till dess att en ny upphandling annonserades den 14 mars 2016. Ingående av ramavtal för skyddsvästar efter konkurrensutsatt upphandlingsförfarande

har därför kommit att skjutas på framtiden i större utsträckning än nödvändigt. Polismyndigheten har även tidigare brutit mot annonseringskyldigheten i LUFSS genom Upphandling 3. Därtill har förvaltningsrätten den 24 augusti 2016 påfört myndigheten en upphandlingsskadeavgift med 400 000 kr på grund av otillåten direktupphandling av polititransporter enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU (mål nr 7652-16). Polismyndigheten har alltså genomfört otillåtna direktupphandlingar vid upprepade tillfällen, vilket utgör en försvårande omständighet vid fastställandet av sanktionsvärdet.

Upphandlingsskadeavgiften måste anses syfta till att upphandlande myndigheter generellt ska avhålla sig från att göra otillåtna direktupphandlingar. Att Polismyndigheten, efter att ha fått del av den underliggande domen i målet, rättade sig genom att säga upp ramavtalet utan att ha genomfört något avrop saknar därför betydelse vid fastställandet av överträdelsens sanktionsvärde. Vidare bör åtgärder som vidtagits av upphandlande myndighet i syfte att begränsa skadeverkningarna av en överträdelse inte utgöra en förmildrande omständighet när åtgärderna vidtagits först när den misstänkta överträdelsen uppdagats och blivit känd utanför myndigheten. Otillåtna direktupphandlingar i sig är allvarliga överträdelser som ofta har ett högt sanktionsvärde. Att den upphandlande myndigheten uppfyller vissa av villkoren för att tillämpa ett förenklat förfarande utan föregående annonsering, men inte alla, kan inte ses som en förmildrande omständighet i sammanhanget.

Den yrkade upphandlingsskadeavgiften om 40 000 kr är låg i jämförelse med vad avgiften vid otillåtna direktupphandlingar av normalgraden brukar bestämmas till. Konkurrensverket har således redan beaktat de förmildrande omständigheterna, vilket återspeglas av det yrkade beloppet sett i relation till kontraktsvärdet (40 000 kr utgör endast 0,26 % av avtalets värde). Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i ärendet anser Konkurrensverket att en upphandlingsskadeavgift på 40 000 kr är en avskräckande

och proportionerlig sanktion för den aktuella överträdelsen. Det föreligger inte några omständigheter som kan medföra att avgiften ska efterges. Det är heller inte fråga om ett ringa fall.

Polismyndigheten

Polismyndigheten bestrider bifall till Konkurrensverkets ansökan och anser i första hand att förvaltningsrätten, med hänvisning till att överträdelsen är ringa, inte påför någon avgift alternativt att förvaltningsrätten efterger avgiften eftersom det föreligger synnerliga skäl. I andra hand anser Polismyndigheten att avgiften ska fastställas till lägsta möjliga belopp om 10 000 kr eftersom det föreligger förmildrande omständigheter.

Till stöd för sin inställning anför Polismyndigheten bl.a. följande. Konkurrensverket synes företräda uppfattningen att det inte är möjligt att underlåta att påföra en upphandlingsskadeavgift vid överträdelser inom det direktivstyrda området av LUFSS. Det finns inget stöd för denna uppfattning i LUFSS eller i dess förarbeten. Regeringen uttalar visserligen att direktivets bestämmelser om att en alternativ sanktion ska vara effektiv, proportionell och avskräckande bör hållas i åtanke vid fastställande av avgiftens storlek. Detta uttalande ger dock inte stöd för uppfattningen att särskilda regler skulle gälla för det direktivstyrda området innebärande att regleringarna om ringa fall och synnerliga skäl inte skulle vara tillämpliga.

Det föreligger en rad omständigheter som talar för att direktupphandlingen av det nu aktuella ramavtalet är ett ringa fall. Det av Konkurrensverket yrkade beloppet om 40 000 kr är förhållandevis lågt både i jämförelse med det maximala beloppet om 1 516 000 kr som skulle kunna yrkas i detta mål och i jämförelse med det yrkade samt utdömda beloppet om 200 000 kr i mål nr 26813-15 avseende "Upphandling 3". Detta förhållande vittnar om

att Konkurrensverket, trots att det inte anser att det är fråga om ett ringa fall i lagens mening, ändå anser att det inte är fråga om en allvarlig överträdelse.

Polismyndigheten anser, till skillnad mot Konkurrensverket, att det är fråga om ett ringa fall och vill utöver de omständigheter som verket redan har angivit anföra följande. För det första har förvaltningsrätten i mål nr 10409-16 i princip ansett att myndigheten ägt rätt att genomföra direktupphandlingen på grund av synnerlig brådska med stöd av undantagsbestämmelsen i 4 kap. 4 § första stycket 3 LUFSS. Av domskälen framgår att domstolen anser att rekvisiten för att tillämpa undantagsbestämmelsen avseende synnerlig brådska varit uppfyllda, med undantag för att ramavtalet hade en obegränsad löptid. För det andra har Polismyndigheten läkt den av domstolen konstaterade bristen genom att säga upp det direktupphandlade ramavtalet med omedelbar verkan utan att ha genomfört ett enda avrop. Det direktupphandlade ramavtalets faktiska värde har således uppgått till 0 kr.

Vad gäller den tidsperiod om fyra månader som förflöt från kammarrättens beslut att ”Upphandling 4” skulle göras om till dess att Polismyndigheten annonserade ”Upphandling 5” var denna absolut nödvändig. Detta eftersom det förelåg ett operativt behov av att omarbete den så kallade ballistiska skyddstabellen som anger vilken skyddsnivå varje typ av skyddsväst ska ha. Detta behovet uppstod på grund av ändrade hotbildsanalyser bl.a. med anledning av hotet om terror. För att optimera produkter i förhållande till de nya hoten krävdes ett omfattande arbete med hotbildsanalyser, tester, kunskapsutbyte med sakkunniga inom området ballistik, både nationellt och internationellt m.m. Den förflutna tiden kan mot bakgrund av ovanstående inte anses vara en försvårande omständighet vid bedömningen av om det är fråga om ett ringa fall.

Konkurrensverket lägger även Polismyndigheten till last att den genomfört otillåtna direktupphandlingar vid tidigare tillfällen. Dessa överträdelser har

dock redan beivrats genom att myndigheten ålagts att betala upphandlings-skadeavgift. Myndigheten har tagit till sig dessa domar och myndighetens handlande visar på en intention att vilja följa upphandlingsreglerna. Det vore därför orimligt att beakta dessa tidigare överträdelser, såsom försvårande omständigheter, vid bedömningen om det är ett ringa fall. Behovet av en sådan sanktion som en upphandlingsskadeavgift är inte tillräckligt starkt för att motivera en sådan avgift i den nu aktuella situationen. Sanktionsvärdet bör således bedömas som så lågt att det är fråga om ett ringa fall (se även HFD 2014 ref. 49).

Om förvaltningsrätten ändå skulle anse att det inte är fråga om ett ringa fall bör avgiften efterges eftersom det föreligger synnerliga skäl. Vid en jämförelse mellan undantagsbestämmelsen i 15 kap. 3 § andra stycket LOU avseende synnerliga skäl och dess förarbeten och undantagsbestämmelsen i 4 kap. 5 § första stycket 3 LOU avseende synnerlig brådska kan det konstateras att det i allt väsentligt är samma rekvisit som måste vara uppfyllda för att bestämmelserna ska bli tillämpliga. I detta fall ansåg domstolen i princip att samtliga rekvisit är uppfyllda för att kunna genomföra en direktupphandling på grund av synnerlig brådska. Den aktuella direktupphandlingen har sålunda skett under sådana omständigheter som ligger mycket nära undantagsbestämmelserna avseende synnerliga skäl/synnerlig brådska i lagens mening, även om den inte riktigt når upp till de strikta kraven som gäller för att dessa undantag ska bli tillämpliga. Det föreligger därför sådana synnerliga skäl att avgiften bör efterges.

För det fall förvaltningsrätten ändå skulle anse att en avgift ska betalas bör den, på grund förmildrande omständigheter fastställas till 10 000 kr. Polismyndigheten har hela tiden haft för avsikt att följa upphandlingsreglerna vid sina inköp av skyddsvästar och försöker fortfarande genomföra annonserade upphandlingar. Myndigheten har tagit lärdom av de tidigare påförda upphandlingsskadeavgifterna och rättat sig efter domen i det mål som ligger

till grund för Konkurrensverkets ansökan. Eftersom det direktupphandlade ramavtalets värde därför uppgår till 0 kr har någon faktisk skada inte uppstått. Polismyndigheten har även lämnat en förklaring till varför det dröjde ca fyra månader innan ”Upphandling 5” annonserades. Det vore därför orimligt att beakta denna omständighet såsom försvårande vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förutsättningar för att besluta om upphandlingsskadeavgift

Frågan som förvaltningsrätten har att ta ställning till är om det finns skäl att besluta att Polismyndigheten ska betala en upphandlingsskadeavgift med anledning av det avtal som Polismyndigheten har ingått med bolaget Verseidag den 2 maj 2016.

Allmän förvaltningsdomstol får enligt 17 kap. 1 § 2 lagen LUFS besluta att en upphandlande myndighet eller enhet ska betala en särskild avgift (upphandlingsskadeavgift) om allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har fått laga kraft fastställt att ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse enligt 16 kap. 14 § LUFS.

Förvaltningsrätten fann i dom 29 september 2016 att Polismyndigheten inte haft fog för att genomföra en upphandling med förenklat förfarande utan föregående annonsering och att det därför fanns grund för att ogiltigförklara avtalet som tecknats med Verseidag den 2 maj 2016. Förvaltningsrätten bedömde vidare att det fanns tvingande hänsyn till ett allmänintresse som innebar att det fanns skäl att låta avtalet med bestå med stöd av 16 kap. 14 § LUFS trots att förutsättningarna för ogiltigförklaring var uppfyllda. Förvaltningsrättens dom har fått laga kraft.

Upphandlingsskadeavgiftens storlek

Upphandlingsskadeavgiften ska uppgå till lägst 10 000 kr och högst 10 000 000 kr. Avgiften får inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet (17 kap. 4 § LUFSS).

Polismyndigheten har i den inköpsanmodan som föregick det tillfälliga avtalet uppskattat värdet av det då aktuella behovet till 15 160 000 kr exklusive mervärdesskatt. Konkurrensverket har inte funnit skäl att beräkna avtalets värde till ett annat belopp. Inte heller förvaltningsrätten finner anledning att göra en annan beräkning. Upphandlingsskadeavgiften kan därmed utgå med lägst 10 000 kr och med högst 1 516 000 kr.

Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl (17 kap. 5 § LUFSS).

Av förarbetena till upphandlingslagstiftningen framgår bl.a. följande. Domstolen har stort utrymme att ta hänsyn till alla relevanta omständigheter inom ramen för upphandlingsskadeavgiftens avskräckande syfte. Hänsyn ska tas till både försvårande och förmildrande omständigheter. Ju allvarligare överträdelsen anses vara, desto högre belopp bör sanktionsavgiften bestämmas till. Avtalstidens längd och avtalets värde kan också påverka sanktionsvärdet. Sanktionsvärdet anses högre om en otillåten direktupphandling gjorts och avtalet i fråga avser en förhållandevis lång tid eller ett högt värde. Vikt kan också läggas vid om avtalet i fråga fortfarande är giltigt. Även förhållanden hos den upphandlande myndigheten bör tillmätas betydelse vid bedömningen av sanktionsvärdet. Omständigheter såsom att det är fråga om t.ex. upprepat beteende avseende att inte iaktta avtalsspärren eller att företa otillåtna direktupphandlingar bör ses som försvårande om-

ständigheter. När ett avtal får bestå med hänvisning till ett tvingande allmänintresse kan antas att det åtminstone i vissa fall kan vara fråga om en överträdelse där sanktionsvärdet är förhållandevis lågt. Överträdelser i en del av dessa fall kan snarare antas bero på de allmänna omständigheterna än på ett medvetet kringgående av upphandlingslagstiftningen. Förmildrande omständigheter kan föranleda att avgiften bestäms till ett lågt belopp och i ringa fall inte alls döms ut (prop. 2009/10:180 del 1 s. 197 f. och 369 f.).

Utgångspunkten är att bestämmelsen om eftergift för ringa fall bör användas endast i sällsynta fall. Det ska i detta sammanhang även erinras om att det i de direktivstyrda fallen följer att det ska finnas en alternativ sanktion till ogiltighet i dessa fall, varför utrymmet att anse en överträdelse som ringa och underlåta att påföra en avgift är ytterst begränsat (a. prop. s. 198).

Möjligheten att helt efterge avgiften med hänvisning till att det kan anses finnas synnerliga skäl ska användas restriktivt och främst ses som en ventil för rena undantagsfall. Ett tänkbart exempel på fall då avgiften bör kunna efterges skulle kunna röra direktupphandlingar som inte riktigt anses nå upp till kravet på synnerliga skäl i 15 kap. 3 § andra stycket LOU. Den regeln är avsedd främst för sådana oförutsedda händelser som inte den upphandlande myndigheten själv kunnat råda över. Att den upphandlande enheten råkat i brådska beroende på egen bristande planering grundar alltså inte rätt till direktupphandling. Det kan emellertid tänkas att en upphandlande myndighet, på grund av eget agerande, har hamnat i en situation där myndigheten anser sig tvungen att direktupphandla, exempelvis för att människors liv eller hälsa annars skulle riskeras. Om detta inte skulle anses utgöra synnerliga skäl som innebär en rätt att direktupphandla, är det tänkbart att det skulle framstå som orimligt eller stötande att upphandlingsskadeavgift ska beslutas på grund av den otillåtna direktupphandlingen och att eftergift därför skulle kunna komma i fråga. Emellertid bör det erinras om att för det fall en leverantör har fört talan om ogiltighet av avtalet, och rätten har beslutat

att avtalet får bestå på grund av ett tvingande allmänintresse, så är det i målet om upphandlingsskadeavgift fråga om en situation där ändringsdirektivet kräver att en sanktion ska påföras (a. prop. s. 370).

Enligt förvaltningsrätten föreligger det i förevarande fall omständigheter som får betraktas som förmildrande. Förvaltningsrätten anser, i likhet med Konkurrensverket, att det inte framkommit att Polismyndigheten ingått det tillfälliga avtalet i syfte att kringgå ett annonserat förfarande. Myndigheten har vid upprepade tillfällen försökt få till stånd ett annonserat förfarande och har även, efter förvaltningsrättens dom i mål nr 10409-16, sagt upp det tillfälliga avtalet. Det är alltså, enligt förvaltningsrättens bedömning, inte fråga om ett medvetet kringgående av upphandlingslagstiftningen.

I målet har emellertid även försvårande omständigheter framkommit. Det tillfälliga avtalet hade en obegränsad löptid och dess värde uppgick till över 15 000 000 kr. Det kan vidare konstateras att det dröjde ca fyra månader från det att ”Upphandling 4” avbröts till dess att Polismyndigheten annonserade en ny upphandling, vilket enligt förvaltningsrätten är ett onödigt långt dröjsmål. Vad som framförts om behovet av att omarbete den ballistiska skyddstabellen är inte tillräckligt för att förvaltningsrätten ska göra någon annan bedömning i den delen. Polismyndigheten har därtill utfört otillåtna direktupphandlingar vid tidigare tillfällen. Att dessa överträdelser redan beivrats innebär inte, såsom Polismyndigheten gjort gällande, att de inte ska beaktas som försvårande omständigheter. Förvaltningsrätten finner vid en samlad bedömning att den i målet aktuella överträdelserna inte kan betraktas som ringa. Det är därför inte möjligt att efterge upphandlingsskadeavgiften på den grunden.

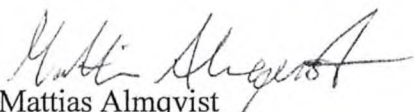
Vad gäller frågan om det finns synnerliga skäl att efterge upphandlingsskadeavgiften anser förvaltningsrätten att omständigheterna i målet inte är sådana att det skulle framstå som orimligt eller stötande att ålägga Polis-

myndigheten att betala en sådan avgift. Omständigheterna är inte heller i övrigt sådana att det föreligger synnerliga skäl för eftergift.

Mot bakgrund av vad som framkommit i målet bedömer förvaltningsrätten att en upphandlingsskadeavgift på 40 000 kr inte går utöver vad som krävs för att sanktionen ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. Konkurrensverkets ansökan ska därför bifallas och Polismyndigheten ska betala en upphandlingsskadeavgift på 40 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Mattias Almqvist

Rådman

Andreas Persson har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorena

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.